

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 2To/66/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5812010356
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 08. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Urbanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2013:5812010356.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Urbanovej a sudkýň JUDr. Evy Kyselovej a JUDr. Dany Wänkeovej, na verejnom zasadnutí konanom dňa 14. augusta 2013 v Žiline, o odvolaní obžalovaného E. K. proti rozsudku Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 4T/125/2012 zo dňa 2.4.2013, takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3 Tr. por. z r u š u j e rozsudok Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 4T/125/2012 zo dňa 2.4.2013 v časti - vo výroku o treste.

Na základe § 322 ods. 3 Tr. por. pri nezmenenom výroku o vine obžalovaného E. K., nar. XX.X.XXXX, bytom J. L., F. č. XXX/XX,

o d s u d z u j e :

Podľa § 208 ods. 1 Tr. zák. § 36 písm. j) Tr. zák. § 38 ods. 2, 3 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky.

Podľa § 51 ods. 1 Tr. zák. za podmienok uvedených v § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. obžalovanému výkon trestu odňatia slobody podmiennečne o d k l a d á a zároveň mu u k l a d á probačný dohľad nad jeho správaním v skúšobnej dobe ustanovenej podľa § 51 ods. 2 Tr. zák. na 3 (tri) roky.

Podľa § 51 ods. 4 písm. a) Tr. zák. obžalovanému u k l a d á povinnosť spočívajúcu v príkaze nepriblížiť sa k poškodenej H. Z., nar. XX.X.XXXX, bytom V., B. XXXX/XX, na vzdialenosť menšiu ako 5 metrov a nezdržiavať sa v blízkosti jej obydľia.

o d ô v o d n e n i e :

Na hlavnom pojednávaní dňa 2.4.2013 bol vyhlásený rozsudok, ktorým Okresným súdom Námestovo obžalovaného E. K. uznal vinným zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), b) Tr. zák. na tom skutkovom základe ako je uvedené vo výrokovej časti napadnutého rozsudku. Za tento zločin mu bol podľa § 208 ods. 1 Tr. zák., § 36 písm. j) Tr. zák., § 38 ods. 3 Tr. zák. uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 roky s tým, že podľa § 41 ods. 1 Tr. zák. (v písomnom vyhotovení je uvedené ustanovenie § 51 ods. 1 Tr. zák.) mu bol výkon tohto trestu podmiennečne odložený, a podľa § 51 ods. 2 Tr. zák. mu bola určená skúšobná doba s probačným dohľadom na 36 mesiacov. Tým istým rozhodnutím mu bola podľa § 51 ods. 4 písm. a) Tr. zák. uložená povinnosť nepriblížiť sa k poškodenej na vzdialenosť menšiu ako 5 metrov a nezdržiavať sa v blízkosti obydľia poškodenej. Zároveň mu bola podľa § 51 ods. 5 Tr. zák. uložená povinnosť strpieť nad sebou kontrolu vykonávanú probačným a mediačným úradníkom.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie obžalovaný. Písomným podaním, ktoré bolo okresnému súdu doručené dňa 16.4.2013 a následne dňa 20.6.2013 odvolanie sám, i prostredníctvom obhajcu odôvodnil. Uviedol, že kategoricky popiera, že by sa dopustil skutku, za ktorý bol okresným súdom odsúdený. V prípravnom konaní, a tiež v konaní pred súdom spontánne a pravdivo uvádzal ako, v období spolužitia s družkou a synom, ich mal rád, žil len pre rodinu, a zabezpečoval jej existenciu po všetkých stránkach. Odsudzujúci rozsudok je založený predovšetkým na svedeckej výpovedi a obvineniach poškodenej H. Z.. V tejto súvislosti poukázal na jej terajší zjavne negatívny postoj k nemu, ktorý je ovplyvnený nielen tým, že sa s ňou rozišiel, ale tiež tým, že viedli a vedú spolu súdne spory ohľadne výživného na maloleté deti, ohľadne úpravy styku s nimi, a majetkové spory. Namietal vierohodnosť a úprimnosť výpovede maloletého E. K., ktorá skutočnosť vyplýva aj zo záverov znalkyne PhDr. S. O.. Táto uviedla, že hoci sa jeho priame ovplyvnenie dokázať nedá, treba brať do úvahy to, že žije v určitom prostredí. Podľa odvolateľa maloletý je ovplyvnený starou matkou, a jeho matkou H. Z.. Navyše sám jednoznačne nepotvrdil skutky, ktoré sa mu kladú za vinu, a jeho výpoveď možno označiť ako chaotickú. Odvolateľ spochybnil objektivitu svedkov C. Z., C. Z., H. Z., Z. O. a C. G.. Ide o rodinných príslušníkov poškodenej a osoby, ktoré sú s poškodenou vo veľmi úzkom priateľskom vzťahu. Ani jeden z týchto svedkov nebol osobne prítomný pri jeho údajných útokoch na poškodenú a syna E.. Ich svedecké výpovede sú len sprostredkované informácie, ktoré mali získať od poškodenej H. Z.. Výpovede týchto svedkov trpia nespočetnými rozpormi, preto ich treba vyhodnotiť ako nevierohodné. Poukázal na jednu zo základných zásad v trestnom konaní „v pochybnostiach v prospech obvineného“. V jeho prípade sú dané pochybnosti o tom či skutky, ktoré sú predmetom obžaloby sa vôbec stali. Dôvodom vážnych pochybností sú predovšetkým nevysvetliteľné fakty, najmä v tom smere, že poškodená podala trestné oznámenie po štyroch rokoch jeho údajného týrania. Štyri roky bez akýchkoľvek krokov na zabránenie jej údajného týrania žila s ním v intenzívnom vzťahu, chodila na zahraničné dovolenky, výlety, chodila za ním do Považskej Bystrice, kde mala v úmysle prenajať si pre nich byt, a dokonca splodila s ním druhé dieťa. Je potom nepochopiteľné, že ku nemu ako „tyranovi“ vodila oboch synov a dokonca maloletého E. púšťala za ním do Považskej Bystrice a na dovolenky i samého. V priebehu konania predložil súdu veľké množstvo listov, fotografií a mailov z inkriminovaného obdobia, z ktorých vyžaruje láska, pekný vzťah H. Z. k nemu, a veľmi kladný vzťah syna E. k nemu, ako k otcovi. Svedkovia Mgr. K. H., E. Y., C. V., H. S., H. V. a J. K. jednoznačne uviedli, že počas celej doby tvorili s poškodenou harmonický a šťastný pár, a spolu s deťmi usporiadanú rodinu. Ani jeden z menovaných svedkov nezaregistroval, že by sa bol k poškodenej alebo k synovi správal nevhodným spôsobom. Takto sa vyjadril aj ich spoločný známy MUDr. M. H.. Jeho obhajobné tvrdenia potvrdzujú aj svedkyňa Mgr. H. a PaedDr. J., učiteľky syna E., ktoré uviedli, že v rozhodnom období nezaznamenali žiadne problémy s ním. Tento sa im nikdy nestožoval, ani sa im nikdy nezmenil o tom, že by bolo s ním zle zaobchádzané. V tejto súvislosti poukázal aj na závery znaleckého dokazovania PhDr. S. O. z ktorých vyplýva, že jeho nároky na syna E. neboli neprimerané. Znalkyňa uviedla, že otáznym zostáva len spôsob, akým sa pokúšal tieto nároky dosiahnuť. Na základe uvedeného krajský súd žiadal, aby napadnutý rozsudok prvostupňového súdu zrušil a jeho spod obžaloby v celom rozsahu oslobodil.

V písomnom podaní, ktoré obžalovaný označil ako vyjadrenie k rozsudku Okresného súdu Námestovo, okrem iného opakovane tvrdil, že okresný súd nesprávne vyhodnotil dôkazy, ktoré mu boli predložené. Poukázal na dôkazy, ktoré svedčia v jeho prospech, a ktoré okresný súd vôbec nezohľadnil. Vyslovil presvedčenie, že krajský súd sa bude týmito vážne zaoberať, a rozhodne nie na základe krivých svedectiev a klamstiev, ale faktov.

Prokurátor, ani poškodení sa k odvolaniu obžalovaného nevyjadrili.

Na verejnom zasadnutí obžalovaný i obhajca trvali na dôvodoch podaného odvolania i na návrhu v ňom uvedenom. Obžalovaný žiadal, aby bol spod obžaloby oslobodený. Prokurátor navrhol odvolanie obžalovaného ako nedôvodné zamietnuť.

Krajský súd ako súd odvolací po zistení, že v predmetnej veci niet zákonného dôvodu na postup podľa § 316 Tr. por., preskúmal v zmysle § 317 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého rozsudku, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo. Prihliadol pritom i na chyby, ktoré síce odvolaním neboli vytýkané, ale sú takej povahy, že by odôvodňovali podanie mimoriadneho opravného prostriedku, a to dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por. Následne zistil, že odvolanie obžalovaného bolo podané v zákonom stanovenej lehote, oprávneným subjektom a je dôvodné, ale z iných dôvodov ako uvádzal odvolateľ.

Predovšetkým je potrebné uviesť, že okresný súd v záujme náležitého zistenia skutkového stavu veci vykonal na hlavnom pojednávaní rozsiahle dokazovanie, pri ktorom rešpektoval zásadu zákonného trestného procesu podľa § 2 ods. 7 Tr. por., zásadu práva na obhajobu podľa § 2 ods. 9 Tr. por. a tiež zásadu kontradiktórnosti konania podľa § 2 ods. 14

Tr. por. Napriek správne mu výroku o vine, prvostupňový súd vo výroku o treste porušil ustanovenia Trestného zákona, a v tejto časti rozsudok okresného súdu trpel takými chybami, pre ktoré bolo potrebné ho zrušiť, a porušenie zákona napraviť.

Treba uviesť, že podstatou obsiahlych odvolacích námietok obžalovaného je jeho tvrdenie, že konania popísaného vo výrokovej časti napadnutého rozsudku sa nedopustil, a mal byť spod obžaloby oslobodený. Poškodená H. Z., syn E. K., ako i svedkovia, ktorí ho z účasti na tomto konaní usvedčujú klamú, vymýšľajú si a vypovedajú účelovo. H. Z. je voči nemu zaujatá, má k nemu negatívny vzťah, ktorý vyplýva z toho, že sa s ňou rozišiel, vedú spolu rozsiahle spory ohľadne maloletých detí, a majetkové spory. Maloletý E. K. je ovplyvnený prostredím v ktorom žije, najmä starou matkou, a matkou H. Z.. Ostatní svedkovia, ktorí ho z účasti na konaní usvedčujú, sú buď rodinní príslušníci poškodenej, alebo sú s ňou vo veľmi úzkom priateľskom vzťahu. Práve s ohľadom na uvedené je potrebné ich výpovede vyhodnotiť ako nevierohodné. Oproti týmto výpovediam sú výpovede svedkov Mgr. K. H., E. Y., C. V., H. S., H. V. a J. K., ktorí vo svojich výpovediach uviedli, že počas celej doby s poškodenou tvorili harmonický a šťastný pár, a spolu s deťmi usporiadanú rodinu. O pravdivosti jeho tvrdenia i tvrdenia svedkov svedčí množstvo listov, ktoré predložil, fotografií a mailov z inkriminovaného obdobia, z ktorých vyžaruje láska a pekný vzťah poškodenej i detí k nemu. Poukázal na trestné oznámenie, ktoré poškodená podala až po štyroch rokoch jeho údajného týrania. Jeho tvrdenia potvrdzujú aj učiteľky syna E., svedkyne Mgr. H. a PaedDr. J., a v neposlednom rade i znalkyňa PhDr. S. O.. Uvedené dôkazy, svedčiace v jeho prospech, súd prvého stupňa vôbec nezohľadnil.

V tejto súvislosti krajský súd uvádza, že skutočnosť, že sa odvolateľ nestotožňuje so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa v napadnutom rozsudku, nemôže sama o sebe viesť odvolací súd k záveru o nedôvodnosti, nesprávnosti a nezákonnosti rozhodnutia okresného súdu. Navyše, keď odvolateľ v písomných dôvodoch odvolania predkladá vlastné hodnotenie dôkazov a vlastné predstavy záverov, ktoré mali vyplynúť z dokazovania vykonaného na hlavnom pojednávaní. Treba pripomenúť a odvolateľa upozorniť, že odvolací súd nemá povinnosť odpovedať a reagovať na každú jeho námietku, ale iba na také, ktoré

majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava.

Za takúto námietku považoval krajský súd tvrdenie odvolateľa, že výpoveď poškodenej H. Z., maloletého E. K. a svedkov, ktorí ho z účasti na konaní usvedčujú sú rozporné, nepravdivé, účelové a svedkovia sú nedôveryhodní a na veci osobne zainteresovaní. Takéto tvrdenie odvolateľa považuje krajský súd za nenáležité a nedôvodné.

Žiada sa uviesť, že súd hodnotí dôkazy z hľadiska ich zákonnosti, závažnosti, pravdivosti a vierohodnosti, a to každý jednotlivito, ale zároveň i v ich súhrne. Pri hodnotení výpovede svedka súd skúma či je logická, či sa svedok neodchýľuje od svojej predchádzajúcej výpovede, pričom v prípade odchýlok musí zisťovať, prečo k nim vo výpovedi svedka dochádza. Vo výpovedi svedka sú dôležité len tie skutočnosti, ktoré majú dôkazný význam, a nie závery a úsudky svedka. Pri hodnotení výpovede svedka súd vychádza z celej jeho výpovede. Podozrenie z možnosti nepravdivej svedeckej výpovede prichádza do úvahy najmä vtedy, ak sa zistí motív a príčina, ktoré by svedka mohli viesť k nepravdivej výpovedi.

V predloženej veci podľa názoru krajského súdu nebolo preukázané, že by poškodená H. Z. vypovedala nepravdivo, alebo si vymýšľala o podstatných okolnostiach. Hodnovernosť výpovede poškodenej bola podporená závermi znalkyne PhDr. H. X.. Z jej prejavu na hlavnom pojednávaní vyplýva, že úroveň intelektu poškodenej zodpovedá nadpriemeru s tým, že v štruktúre jej osobnosti dominuje nezrelosť s rysmi ovplyvniteľnosti. Nejedná sa u nej o poruchu osobnosti, ale o terén nezrelej osobnosti, ktorá nemala kedy dospieť. To, že sa opakovane vracala k obžalovanému a dávala mu nové šance, je typickým psychologickým mechanizmom emočne závislých nezrelých ľudí. Podľa znalkyne

osobnostná a mentálna úroveň poškodenej je dostatočná natoľko, aby jej výpoveď mohla byť z klinického hľadiska považovaná za vierohodnú. Poškodená nemá sklony k teatralnosti, ani k hysterickým prejavom. Znalkyňa sa vyjadrila i k osobe obžalovaného E. K.. Z jej záverov okrem iného vyplýva, že u obžalovaného absentuje empatia i sebareflexia prežívania pocitov viny, keďže je bezvýhradne presvedčený o svojej neomylnosti. Vystupuje ako človek, ktorý manipuluje a ovplyvňuje okolie, než by bol sám ovplyvniteľný. S poukazom na závery znalkyne, týkajúce sa osoby poškodenej a osoby obžalovaného, vyhodnotil krajský súd výpoveď poškodenej H. Z. rovnako ako okresný súd ako výpoveď vierohodnú, a jej tvrdenia uveriteľné.

Naproti tomu tvrdenia obžalovaného, že v rozhodnom období tvorili s poškodenou harmonický a šťastný pár, a spolu s deťmi usporiadanú rodinu, a jeho tvrdenia, že poškodenú neponižoval, ku synovi E. sa nesprávne neprimerane, vyhodnotil odvolací súd ako tvrdenia nezodpovedajúce dôkaznej situácii. Tu krajský súd poukazuje aj na rozhodnutia Okresného súdu Dolný Kubín, Okresného súdu Námestovo a Krajského súdu v Žiline, ktoré upravovali styk obžalovaného s maloletými deťmi, a tiež jeho vyživovaciu povinnosť k týmto deťom. Významným je rozsudok Okresného súdu Námestovo 3P/256/2010 zo dňa 7. júna 2012 a rozsudok Krajského súdu v Žiline 9CoP/102/2012 zo dňa 15.11.2012 na základe ktorých, okrem iného, bol obžalovanému zakázaný styk s maloletým E. K., a s maloletým E. E. K.. I z odôvodnenia týchto rozhodnutí vyplýva, že obžalovaný je osoba dominantná, manipulatívna, chce ovládať celú situáciu, rád dramatizuje, jeho skutočné emócie sú povrchné, rýchlo vyprchávajú, jeho reakcie sú nepredvídateľné, je impulzívny, a voči okoliu je nadmerne kritický. V týchto rozhodnutiach je uvedené, že práve povaha a osobnostné črty obžalovaného by sa mohli odraziť na psychickom a duševnom zdraví jeho detí. I s poukazom na uvedené rozhodnutia, vyznievajú tvrdenia obžalovaného, o šťastnom a harmonickom spolžití s poškodenou a deťmi, ako tvrdenia, nepravdivé a nezodpovedajúce realite.

Výpovede ostatných svedkov, ktorých vierohodnosť obžalovaný namietal s poukázaním na ich vzťah k poškodenej, vyhodnotil súd prvého stupňa správne. Tieto korešpondujú s výpoveďou poškodenej i so závermi znalkyň. Rovnako správne vyhodnotil prvostupňový súd výpovede svedkov Mgr. K. H., E. Y., C. V., H. S., H. V. a J. K., na ktoré poukázal i obžalovaný v odvolaní s tým, že práve títo svedkovia potvrdzujú jeho obhajobné tvrdenia, a zbavujú ho trestnoprávnej zodpovednosti. Žiada sa uviesť, že uvedení svedkovia sa vyjadrovali len k spolžitiu obžalovaného s poškodenou, a to tak, ako ho oni vnímali navonok. Poškodená ani nemala dôvod sa zdôverovať cudzím ľuďom o traumatizujúcom prostredí, v ktorom žila i s maloletým synom E.. Znalkyňa uviedla, že poškodená nemala sklony k teatralnosti hysterických prejavov, a v podstate jej bolo trápne hovoriť o niektorých veciach, dokonca aj medzi rodinnými príslušníkmi. Potom je uveriteľné, že svedkovia, ktorí mali potvrdiť obhajobné tvrdenie obžalovaného nezaregistrovali, že by sa k poškodenej, alebo synovi E. správne nevhodným spôsobom.

I ostatné odvolacie námietky obžalovaného týkajúce sa podania trestného oznámenia, správania sa poškodenej v rozhodnom období, keď bola účastná i so synom dovolení s ním v zahraničí, nehodnotil a nepovažoval krajský súd za tak dôležité a významné, aby spochybnili silu ostatných dôkazov, ktoré ho z účasti na konaní, popísanom vo výrokovvej časti napadnutého rozsudku, usvedčovali.

S ohľadom na uvedené krajský súd konštatuje, že prvostupňový súd pokiaľ ide o výrok o vine rozhodol správne a v súlade so zákonom. Bez akýchkoľvek pochybností bolo preukázané, že obžalovaný E. K. sa dopustil konania popísaného vo výrokovvej časti napadnutého rozsudku, toto konanie je zločinom týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), b) Tr. zák., a tento zločin spáchal obžalovaný.

Krajskému súdu však nie je známy dôvod prečo prokurátor kvalifikoval konanie obžalovaného len podľa odseku 1 § 208 Tr. zák. S ohľadom na dobu, po ktorú sa obžalovaný dopúšťal trestnej činnosti, a tiež s ohľadom na neskúsenosť poškodenej (§ 138 písm. b/, g/ Tr. zák.), právnej kvalifikácii konania obžalovaného by zodpovedala kvalifikácia podľa § 208 ods. 2 písm. d) Tr. zák. Túto nesprávnosť krajský súd, pre absenciu odvolania prokurátora, v odvolacom konaní nemohol napraviť

Pokiaľ ide o výrok o treste, krajský súd po jeho preskúmaní zistil, že prvostupňový súd pri vyhlásení rozsudku porušil ustanovenia Trestného zákona. Z obsahu predloženého spisu, najmä zo zápisnice o hlavnom pojednávaní je zistiteľné, že dňa 2.4.2013 na hlavnom pojednávaní bol vyhlásený rozsudok, ktorým bol obžalovaný E. K. uznaný vinným zo zločinu podľa § 208 ods. 1 písm. a), b) Tr. zák., za ktoré

konanie mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 roky, ktorého výkon mu bol podľa § 41 ods. 1 Tr. zák. podmiennečne odložený.

Prvostupňový súd treba upozorniť, že ustanovenie § 41 Tr. zák. upravuje úhrnný trest a spoločný trest. V predloženej veci zákonu zodpovedá aplikácia ustanovenia § 51 ods. 1 Tr. zák., ktoré ustanovenie upravuje podmiennečný odklad výkonu trestu s probačným dohľadom. Navyše pri ukladaní tohto trestu je potrebné uviesť i ustanovenie § 49 ods. 1 Tr. zák., ktoré ustanovenie upravuje podmiennečný odklad výkonu trestu odňatia slobody.

V tejto súvislosti krajský súd upozorňuje súd prvého stupňa, že pri podmiennečnom odklade výkonu trestu odňatia slobody s probačným dohľadom, musí byť z výroku rozsudku evidentné použitie ustanovenia § 51 ods. 1 Tr. zák., a tiež konkrétne ustanovenie § 49 ods. 1 Tr. zák. Zároveň, ak je obžalovanému uložená povinnosť v zmysle § 51 ods. 4 písm. a) Tr. zák., tak súd musí konkretizovať všetky údaje týkajúce sa poškodenej osoby tak, aby tento výrok bol vykonateľný. Súd prvého stupňa v predloženej veci neuviedol ani meno poškodenej osoby, a dokonca neuviedol ani jej bydlisko. Uvedenú nesprávnosť a nezákonnosť napravil krajský súd vlastným rozhodnutím.

Pokiaľ ide o druh a výmeru trestu, krajský súd mal možnosť za danej situácie obžalovanému uložiť podľa § 208 ods. 1 Tr. zák., pri zohľadnení jednej poľahčujúcej okolnosti, keď priťažujúca zistená nebola, trest odňatia slobody v rozpätí trestnej sadzby od 3 rokov do 8 rokov. Je potrebné uviesť, že trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov, ktorý bol obžalovanému uložený prvostupňovým súdom, považoval odvolací súd za mierny, nezodpovedajúci základným zásadám ukladania trestov podľa § 34 Tr. zák. V tejto súvislosti treba uviesť, že krajský súd v rámci odvolacieho konania mohol napraviť nezákonnosť rozhodnutia prvostupňového súdu len takou zmenou, ktorá by neprispela k zhoršeniu postavenia obžalovaného, keďže odvolanie vo veci bolo podané len v jeho prospech. Krajský súd pri rešpektovaní zásady zákazu „reformatio in peius“ (zmeny k horšiemu) nemohol obžalovanému uložiť prísnejší trest, ale mohol vykonať v nezákonnom rozhodnutí okresného súdu len také zmeny, ktoré by neprispeli k zhoršeniu jeho postavenia v tomto konaní.

Vzhľadom na uvedené krajský súd rozhodol tak, že pri nezmenenom výroku o vine zrušil rozsudok okresného súdu v časti, vo výroku o treste a vo veci rozhodol sám, tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.